

ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігі Мәдениет комитеті
«Әбілхан Қастеев атындағы ҚР Мемлекеттік өнер музейі»
сыбайлас жемқорлыққа қарсы
САЯСАТ

Алматы, 2023

1. Жалпы ережелер

1. Қазақстан Республикасы Мәдениет және ақпарат министрлігі Мәдениет комитетінің «Әбілхан Қастеев атындағы Мемлекеттік өнер музейі» РМҚК (бұдан әрі — Саясат және Кәсіпорын) осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес әзірленді.

2. Осы Саясат мыналарды белгілейді:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар мен міндеттер;

2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары;

3) Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптары және оны орындау жөніндегі міндеттемелер;

4) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі шаралар кешені;

5) осы саясатты сақтау үшін жауапкершілік.

3. Осы саясаттың негізгі мақсаты сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау, зерделеу, шектеу және жою жөніндегі шаралар жүйесін әзірлеу және енгізу, саясат субъектілерінің төзімсіздігін, кәсіпорынның және оның лауазымды адамдары мен қызметкерлерінің жоғары мінез-құлық стандарттарына бейілділігін сипаттайтын кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, іскерлік беделді нығайту және кәсіпорынға деген сенімді арттыру болып табылады.

2. Қолдану саласы

4. Осы саясат қоғамның барлық лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің танысуы және мүлтіксіз сақтауы үшін міндетті болып табылады.

5. Осы Саясат Кәсіпорынның корпоративтік веб-сайтында орналастырылуға тиіс.

3. Терминдер мен анықтамалар

6. Бұл саясатта келесі терминдер мен анықтамалар қолданылады:

1) Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасы — «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңы және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі өзге де нормативтік құқықтық актілер;

2) **лауазымды тұлға** — лауазымдық өкілеттіктерін орындауға функцияларды жүзеге асыратын кәсіпорын қызметкерлері;

3) **мүдделер қақтығысы** — лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте аталған

адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық өкілеттіктерін тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін;

5) **сыбайлас жемқорлық** – қоғамның лауазымды адамдарының жеке өзі немесе делдалдар арқылы өздері не үшінші тұлғалар үшін мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе алу мақсатында өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және олармен байланысты мүмкіндіктерді заңсыз пайдалануы, сол сияқты осы адамдарға игіліктер мен артықшылықтар беру жолымен пара беру;

6) **сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық** – заңда әкімшілік және қылмыстық жауаптылық белгіленген, сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қарсы кінәлі іс-әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік);

7) **сыбайлас жемқорлық тәуекелі** – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

8) **сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл** – кәсіпорынның өз өкілеттіктері шегінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде кәсіпорында сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру және олардың салдарын жою жөніндегі қызметі;

9) **Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу** – кәсіпорынның алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу жолымен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі;

10) **қызметкерлер** – кәсіпорыннан еңбек қатынастарында тұратын жеке тұлғалар.

7. Осы Саясатта қолданылатын, бірақ ашылмаған ұйғарымдар Қазақстан Республикасының заңнамасында, кәсіпорынның жарғысында және өзге де ішкі құжаттарында пайдаланылатын ұйғарымдарға сәйкес келеді.

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсат пен міндеттер

8. Кәсіпорындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты атқаратын лауазымына қарамастан кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін барынша азайту болып табылады.

9. Қойылған мақсатқа жету үшін осы саясат мынадай міндеттерді шешуді көздейді:

1) кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінде кез келген сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділікті түсінуді қалыптастыру;

2) кәсіпорынға, лауазымды адамдар мен қызметкерлерге қолданылуы мүмкін Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының негізгі талаптарын қорыту және түсіндіру;

3) кәсіпорынның лауазымды адамдары мен қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы саясаттың қағидаттары мен талаптарын білу және сақтау, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оны болғызбау жөніндегі барабар рәсімдерді жүзеге асыру міндетін белгілеу;

4) Сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы іс-қимылға, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың салдарын барынша азайтуға және (немесе) жоюға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды әзірлеу және енгізу.

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары

10. Кәсіпорындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі қағидаттары:

1) сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік — кәсіпорындар өз қызметін жүзеге асыру кезінде кез келген нысандар мен көріністерде сыбайлас жемқорлықтан толық бас тарту қағидатын ұстанады.

Сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік қағидаты кәсіпорын атынан немесе оның мүддесі үшін әрекет ететін кәсіпорынның лауазымды адамдары мен қызметкерлері үшін тікелей немесе жанама түрде, жеке өзі немесе қандай да бір делдалдық арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға қатаң тыйым салуды білдіреді;

2) жоғары басшылықтың сыбайлас жемқорлық көріністеріне бітіспес көзқарасқа бейінділігі — кәсіпорын басшылығы сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік мәдениетін қалыптастыруда және кәсіпорында сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жүйесін құруда түйінді рөл атқарады. Кәсіпорын басшылығы сыбайлас жемқорлық көріністерінің кез келген нысандарына және барлық деңгейлерде бітіспес қарым-қатынас туралы мәлімдеуге, осы қағиданы жеке мысалда көрсетуге, сақтауға және іске асыруға тиіс;

3) қызметкерлердің тартылуы – кәсіпорын өзінің лауазымды адамдары мен қызметкерлерін Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының ережелері туралы хабардар етеді және олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және іске асыруға белсенді қатысуын құптайды;

4) жазаның бұлтартпастығы – кәсіпорын атқаратын лауазымына, жұмыс өтіліне және өз лауазымдық міндеттерін атқару кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған жағдайда өзге де жағдайларға қарамастан кәсіпорын қызметкерлерін жазалаудың бұлтартпаушылығы туралы мәлімдейді;

5) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы рәсімдердің тиімділігі – кәсіпорын рәсімдерді барынша ашық, түсінікті, орындалатын етуге ұмтылады, бұл оларды іске асыруды және елеулі нәтиже алуды қамтамасыз етеді;

6) тиісті қарап-тексеру – кәсіпорын іскерлік/еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін олардың сенімділігі, сыбайлас жемқорлықтан бас тартуы және мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан үшінші тұлғалар мен жұмысқа орналасуға кандидаттарды тексеруді жүзеге асырады;

7) өзара іс-қимыл және үйлестіру – кәсіпорын Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет саласындағы мемлекеттік органдармен және кәсіпорынның үшінші тұлғаларымен өзара іс-қимылды және ынтымақтастықты, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл процесінде іс-қимылдарды үйлестіруді қамтамасыз етеді.

6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың талаптары және оны орындау жөніндегі міндеттемелер

11. Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес, жауапкершілік көзделген сыбайлас жемқорлық қылмыстар/құқық бұзушылықтар мыналар болып табылады (бірақ аталғандармен шектелмейді):

1) лауазымды адам сеніп тапсырылған бөтен мүлікті иемдену немесе ысырап ету, егер бұл әрекеттер оның өзінің қызметтік жағдайын пайдалануына байланысты болса;

2) Егер лауазымды адам осы іс-әрекет өзінің қызметтік жағдайын пайдаланумен ұштасқан болса, Қылмыстық жолмен алынған ақшаны және (немесе) өзге де мүлікті заңдастыру;

3) лауазымды адам жасаған экономикалық контрабанда, егер бұл әрекет оның өзінің қызметтік жағдайын пайдалануына байланысты болса;

4) лауазымдық өкілеттіктерді теріс пайдалану, билікті немесе лауазымдық өкілеттіктерді асыра пайдалану;

5) кәсіпкерлік қызметке заңсыз қатысу;

6) пара алу, пара беру, паракорлыққа делдалдық ету;

7) қызметтік жалғандық;

8) қызмет бойынша әрекетсіздік;

9) билікті асыра пайдалану немесе әрекетсіздік;

10) немқұрайлылық;

11) жеке және заңды тұлғалардың заңсыз материалдық сыйақы беруі;

12) лауазымды адамның заңсыз материалдық сыйақы алуы;

13) бұрын сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған адамдарды жұмысқа қабылдау.

12. Кәсіпорын, оның лауазымды адамдары мен қызметкерлері сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың нормаларын, сондай-ақ осы саясаттың қағидаттары мен талаптарын сақтауға міндетті. Осы саясатты іске асыру кезінде кәсіпорын оның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлеріне тікелей

немесе жанама түрде, жеке өзі немесе үшінші тұлғалар арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға тыйым салынатындығына, сондай-ақ:

1) пара беруді ұсыну, уәде ету немесе жүзеге асыру, яғни кез-келген адамды өзінің лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамауға шақыру ниетімен кез-келген қаржылық немесе басқа пайда/артықшылық беру немесе уәде беру;

2) пара беруді талап етуге, қабылдауға немесе қабылдауға, яғни өзінің лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамағаны үшін кез келген қаржылық немесе өзге де пайда/артықшылық алуға келісуге;

3) қолданыстағы заңнамада көзделгендерді қоспағанда, төлемдерді ұсынуға, уәде етуге немесе жүзеге асыруға, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға, сондай-ақ белгіленген рәсімдерді жеделдету немесе оңайлату үшін оларға теңестірілген адамдарға сыйлықтар ұсынуға;

4) төлемдер белгіленген рәсімдерді жеделдету немесе оңайлату үшін пайдаланылуы мүмкін деген күдік болған кезде үшінші тұлғаларға төлемдер ұсынуға, уәде беруге немесе жүзеге асыруға құқылы;

5) жеке пайда алу үшін кәсіпорында (оның ішінде уақытша негізде) жұмысқа орналасуды ұсынуға, уәде беруге;

6) үшінші тұлғалардан жоғары немесе жалған төлемдерді қабылдауға немесе қабылдауға жәрдемдесу;

7) Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптарына және кәсіпорынның ішкі құжаттарына қайшы келетін сыйлықтар немесе қонақжайлылық белгілерін беруге немесе алуға құқылы.

13. Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары өздерінің кәсіби қызметінде келесі мінез құлық нормаларын қатаң сақтауы керек:

1) Қазақстан Республикасы заңнамасының және осы саясаттың талаптарын орындауға міндетті;

2) іскерлік қатынастарда адал және әдепті болуға, лауазымдық міндеттерді жүргізудің кез келген жосықсыз тәсілдерінен аулақ болуға;

3) кәсіпорынның беделін түсіруге қабілетті іс-әрекеттер жасауға жол бермеуге;

4) кәсіпорынның қызметтік жағдайы мен құпия ақпаратын, материалдық және материалдық емес активтерін жеке мақсатта пайдаланбауға;

5) заңсыз әрекеттерге не олардың заңдылығы мен әдептілігіне қатысты күдік тудыруы мүмкін әрекеттерге жол бермеуге;

6) әріптестерінен сыбайлас жемқорлыққа қарсы жоғары құқықтық мәдениетті сақтауды қолдау және талап ету;

7) Кәсіпкерлік қызметті және (немесе) табыс алуға байланысты өзге де қызметті жүзеге асыру барысында біреуге жәрдем көрсетуден қалыс қалуға;

8) басқа қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндірмеуге және мұндай әрекеттерді көтермелемеуге;

9) мүдделер қақтығысы болған кезде лауазымдық міндеттерді жүзеге асырмауға міндетті.

14. Кәсіпорын қызметкерлері міндетті:

1) кәсіпорынның мүддесі үшін немесе оның атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаудан және (немесе) жасауға қатысудан қалыс қалуға;

2) айналасындағылар кәсіпорынның мүддесі үшін немесе оның атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға немесе жасауға қатысуға дайын деп түсіндіруі мүмкін мінез-құлықтан қалыс қалуға;

3) қызметкердің мүдделер қақтығысының туындау мүмкіндігі не туындағаны туралы тікелей басшыға хабарлауға міндетті.

Егер олардың іс-әрекеттерінің дұрыстығына немесе кез-келген басқа мінез-құлық нормаларына күмән туындаса, кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері кәсіпорынның жоғары басшылығына жүгіне алады.

7. Алдын алу бойынша шаралар кешені және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

15. Кәсіпорын қызметінің кейбір салаларында сыбайлас жемқорлық қаупі туындауы мүмкін. Мұндай салаларға мыналар жатады, бірақ тізімделгендермен шектелмейді:

1) үшінші тұлғаларды тарту және үшінші тұлғаларға төлемдерді жүзеге асыру;

2) сыйлықтар және Өкілдік шығыстар;

3) персоналды басқару.

7.1 Үшінші тұлғаларды тарту және үшінші тұлғаларға төлемдерді жүзеге асыру

16. Кәсіпорын Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы саясаттың қағидаттары мен талаптарын бұзатын немесе кәсіпорын үшін іскерлік беделін жоғалту қаупін тудыратын үшінші тұлғаларды тартудан қалыс қалады.

17. Үшінші тұлғалармен іскерлік ынтымақтастықты бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін кәсіпорынның үшінші тұлғаларды тартуға бастамашы болған тиісті құрылымдық бөлімшелері:

1) кәсіпорынның тауарларын, жұмыстары мен қызметтерін мемлекеттік сатып алуды ұйымдастыру және өткізу жөніндегі Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген рәсімдерді сақтауға міндетті;

2) мынадай рәсімдерді (қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей) жүргізу арқылы сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне үшінші тұлғалардың мониторингін жүзеге асыруға:

- өзінің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты мен рәсімдерінің болуын тексеру, осы саясаттың талаптарын сақтауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласында өзара ынтымақтастықты жүзеге асыруға дайын болу;

- іскерлік беделді және мүдделер қақтығысының болмауын тексеру;
- тиісті уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдарға (қаржы министрлігі, Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі және басқалар) сұрау салу Жолдау арқылы жалған кәсіпкерлік, сенімділік, салықтық және өзге де берешектің, ақша қаражатының, сондай-ақ банктің, Қылмыстық жолмен алынған қаражат жіберілетін юрисдикцияның бар-жоғын тексеру;

3) жасалатын мәмілелерге сыбайлас жемқорлыққа қарсы Ескертпе енгізуге құқылы. Кәсіпорын өз тарапынан сыбайлас жемқорлық фактілері анықталған жағдайда үшінші тұлғалармен мәмілелерді бұзу құқығын өзіне қалдырады;

4) Осы саясаттың қағидаттары мен талаптары туралы үшінші тұлғаларды хабардар етуге міндетті.

18. Кәсіпорын үшінші тұлғалардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен рәсімдерді, сондай-ақ мінез-құлық стандарттарын қабылдауын құптайды.

7.3 Персоналды басқару

19. Кәсіпорын кадрлық шешімдер қабылдау кезінде объективтілік пен адалдық қағидаттарын ұстанады. Қызметкерлерді жалдау, бағалау, жылжыту және жұмыстан шығару кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін болдырмау мақсатында Кәсіпорын:

1) персоналды іріктеу мен жалдаудың ашық рәсімдерін және лауазымға тиісті біліктілік талаптарын белгіленген тәртіппен әзірлейді және бекітеді;

2) еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін жұмысқа орналасуға кандидаттарды олардың сенімділігі мен мүдделер қақтығысының болмауы тұрғысынан тексеруді жүзеге асырады;

3) өзінің негізгі қызмет көрсеткіштері мен кәсіби жетістіктерінің нәтижелілігін негізге ала отырып, персоналдың қызметін бағалауды және сыйақы төлеуді жүргізеді;

4) қызметкердің іскерлік қасиеттері мен біліктілігін негізге ала отырып, жоғары тұрған лауазымға жылжыту туралы шешім қабылдайды;

5) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген негіздер бойынша қызметкермен еңбек қатынастарын бұзу рәсімін жүзеге асырады.

20. Кәсіпорынның лауазымды адамдарының/қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісімін кәсіпорында кадр саясатын қалыптастыруға және қамтамасыз етуге жауапты құрылымдық бөлімше лауазымға кіріскен/ жұмысқа қабылданған күннен бастап 5 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде белгілейді.

21. Кәсіпорынның лауазымды адамдары сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулер қабылдамаған жағдайда, ақпарат тиісті шаралар қабылдау үшін кәсіпорын басшылығының назарына жеткізіледі.

22. Кәсіпорын қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамауы жұмысқа қабылдаудан бас тартуға немесе жұмыстан шығаруға әкеп соғады.

23. Кәсіпорын лауазымды адамдарының/қызметкерлерінің қылмыстық жазаланатын іс-әрекет және әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайларда сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді сақтамауы өкілеттігін тоқтату/жұмыстан шығару үшін негіз болып табылады.

8. Мүдделер қақтығысының алдын алу және шешу

24. Мүдделер қақтығысын басқару сыбайлас жемқорлыққа қарсы маңызды тетіктердің бірі болып табылады. Кәсіпорын мүдделер қақтығысымен байланысты тәуекелдерді іске асырудың алдын алуға және оларды реттеуге көп көңіл бөледі.

25. Кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері өздерінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде кәсіпорынның мүдделерін басшылыққа алуға және олардың жеке мүдделері кәсіпорынның мүдделеріне қайшы келетін жағдайлардан аулақ болуға міндетті. Мүдделер қақтығысы (немесе оның туындау мүмкіндігі) туындаған жағдайда кәсіпорынның лауазымды адамдары мен қызметкерлері осы ақпаратты кәсіпорынның тікелей басшысына не жоғары тұрған басшылығына жазбаша нысанда жеткізуге міндетті.

26. Кәсіпорын директоры лауазымды адамдар мен қызметкерлердің өтініштері бойынша немесе басқа көздерден ақпарат алған кезде тиісті деңгейде шараларын уақтылы қабылдауға міндетті.

27. Кәсіпорын міндетті түрде Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес үлестес тұлғаларды есепке алуды жүзеге асырады.

9. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіру және бағалау

28. Кәсіпорын жыл сайын сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіреді, бағалауды жүргізеді, сондай-ақ оларды барынша азайту жөніндегі шараларды әзірлейді.

29. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіру мен бағалаудың мақсаты Кәсіпорынның сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтамау тәуекелдеріне ұшырайтын және кәсіпорынның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің жеке пайда алу мақсатында да, кәсіпорынның пайда алу мақсатында да сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау ықтималдығы жоғары болатын қызмет түрлері мен бизнес-процестерін анықтау болып табылады.

30. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіру, бағалау сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау негізінде жүргізіледі.

9.1. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг

31. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг – кәсіпорынның сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың тиімділігіне, сыбайлас жемқорлыққа

қарсы іс-қимыл саласындағы құқық қолдану практикасына, сондай-ақ кәсіпорынның сыбайлас жемқорлық деңгейін қабылдау мен бағалауға қатысты ақпаратты жинау, өңдеу, қорыту, талдау және бағалау жөніндегі қызметі.

32. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің мәні кәсіпорынның қызметі болып табылады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті кәсіпорын өз бастамасы бойынша жүргізеді, оның нәтижелері сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу үшін, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға бағытталған шараларды жетілдіру үшін негіз бола алады.

33. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг:

1) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерінің қызметін зерделеу;

2) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдарды және жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін зерделеу;

3) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша әлеуметтік сауалнамалардың нәтижелерін қарау.

34. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің нәтижелері жалпылау үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға жіберілуі мүмкін.

9.2 Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау

35. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау (бұдан әрі - талдау) деп сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және зерделеу жөніндегі қызмет түсініледі.

36. Талдау жүргізу туралы шешімді кәсіпорын директоры, оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг нәтижелері негізінде қабылдайды.

37. Талдау объектісі кәсіпорынның құрылымдық бөлімшелерінің қызметі болып табылады және келесі бағыттар бойынша жүзеге асырылады:

1) Құрылымдық бөлімшенің қызметіне қатысты ішкі құжаттарда сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау;

2) құрылымдық бөлімшенің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау.

38. Құрылымдық бөлімшенің қызметіне қатысты ішкі құжаттарда сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін дискрециялық өкілеттіктер мен нормалар айқындалады.

39. Құрылымдық бөлімшенің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметі деп мәселелер түсініледі:

- персоналды басқару, оның ішінде кадрлардың ауысуы;

- мүдделер қақтығысын реттеу;

- Мемлекеттік сатып алуды өткізу рәсімі;

- құрылымдық бөлімшенің функцияларын іске асыру;

- бөлімшенің ұйымдастырушылық-басқарушылық қызметінен

туындайтын өзге де мәселелер.

40. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізу Қазақстан Республикасының заңнамасында және Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері жөніндегі өзге де нормативтік-құқықтық актілерінде айқындалған тәртіппен жүзеге асырылады.

41. Кез келген сыбайлас жемқорлық схемасы үшін тәуекелге төзімділіктің нөлдік деңгейі қабылданды және әрбір жағдайда кәсіпорын ішкі талдау нәтижелері бойынша анықталған сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайту жөніндегі шараларды әзірлейді.

10. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды қызметтік тергеу

42. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы барлық хабарламалар бойынша кәсіпорында ақылға қонымды мерзімде кәсіпорынның тиісті құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен тексеру немесе қызметтік тергеу жүргізіледі.

43. Егер қызметтік тергеп-тексеру нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық фактісі анықталған жағдайда, еңбек қатынастарын бұзуға және материалдарды тиісті уәкілетті мемлекеттік органдарға беруге дейін сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне нөлдік төзімділік қағидатын негізге ала отырып, түзету шараларын қабылдау тергеп-тексерудің аяқталуы болып есептеледі.

11. Өзара ынтымақтастық

44. Кәсіпорын өзара іс-қимыл қағидаты негізінде уәкілетті мемлекеттік органдармен және ұйымдармен, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы үшінші тұлғалармен өзара іс-қимыл мақсатында ынтымақтасады:

1) сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтар жасалған жағдайлар туралы хабардар ету;

2) Сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтарға тергеп-тексеру жүргізу кезінде жәрдемдесу;

3) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтау және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жөніндегі бірлескен іс-шараларды әзірлеу мәселелері бойынша кәсіпорын қызметіне тексеру жүргізу кезінде үйлестіру;

4) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама мәселелеріне байланысты уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдардың сұрау салулары бойынша түсініктемелер беру/кеңестерге (кездесулерге) қатысу.

12. Жауапкершілік

45. Кәсіпорынның лауазымды адамдары мен қызметкерлері сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген жауаптылықта болады.

46. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін тиісті шаралар қолданылған кәсіпорынның лауазымды адамдары мен қызметкерлері Жауапкершіліктен және кәсіпорынның материалдық залалын өтеуден босатылмайды, әйтпесе Қазақстан Республикасы сотының заңды күшіне енген шешімі бойынша.

47. Осы Саясат талаптарының орындалуына кәсіпорынның лауазымды тұлғалары, қызметкерлері және құрылымдық бөлімшелері өз құзыреті шегінде жауапты болады.